

a bawde an harlot a syngynge woman a knyght
Phonoba bel meretrix / bel incantatrix / quoq; tetric
 a messenger a mydwife a porter
Nuncius / ac obstetrix / et portarius / atq;
Explicit.

Enprynted at London in the flete strete / in the
 sygne of the sonne by Wynkyn de worde. The yee
 re of our lord god. M. CCCC. xij.

mi co
 Leg
 Ita
 Pare
 Cogn
 Dat
 foro
 Cum
 Anted
 ne acc
 Cui de
 Conu
 Mund
 Quod
 Conu
 Maloz
 Magis
 Minoz
 Uno te
 Pugna
 Rem tu
 Ali tem
 Meretr

a bawde an harlot a syngynge woman a knyght
Phonoba bel meretrix / bel incantatrix / quoq; tatrix
a messenger a mydwife a porter
Nuncius / ac obstetrix / et portarius / atq;
Explicit.

Enprynted at London in the flete strete / in the
 sygne of the sonne by Wynkyn de worde. The yee
 re of our lord god. M. CCCC. xij.

mi co
 Leg
 Ita
 Pare
 Cogn
 Dat
 foro
 Cum
 Anted
 ne acc
 Cui de
 Conu
 Mund
 Quod
 Conu
 Maloz
 Magis
 Minoz
 Uno te
 Pugna
 Rem tu
 Pul tem
 Meretr

Catho p^{ro} pueris

Precepta ad bene beateq^{ue} viuen-
dum emendata per diligentem.

Quam animaduertentem q^{uo}d plurimos homi-
nes errare grauit^{er} in via moru^m: succur-
rendum et consulendum opinioni eorum
existimaui: maxime vt gloriose viuerent/
& honorem contingerent. Nunc te fili cha-
rissime docebo/ quo pacto mores tui anis

mi componas. Igitur mea precepta legas: vt intelligas.
Legere enim et non intelligere/ negligere est.

Itaq^{ue} deo supplica.

Parentes ama

Cognatos cole.

Datum serua

Foro te para

Cum bonis ambula

Anteq^{uam} voceris ad consilium

ne accesseris

Cui des videto

Conuiuia raro

Mundus esto.

Quod satis est dormi.

Coniugem ama.

Maiori cede

Magistram metue.

Minorem ne contempseris

Vino te tempera.

Bugna pro patria.

Rem tuam custodi.

Ni temere crederis

Meretricem fuge.

Libros lege.

Quos legeris memento.

Bonis benefacito.

Litteras disce.

Liberos erudi.

Blandus esto.

Tute consule.

Maledicus ne esto

Familiam cura

Diligentiam adhibe.

Equum iudica.

Ad pretorium stato.

Consultus esto.

Trocho lude.

Alas fuge.

Inacundiam tempera.

Nil arbitrio virium feceris.

Neminem irriseris.

Patere legē quā ipse tuleris

Beneficii accepti memores esto

Pauca in conuiuio loquere.

Neminem iudica.
Exultationem retine.
Alienum noli concupiscere.
Ira sci ab re noli.
Nil mentiri velis.
Iusiurandum serua.
Virtute tua vtere.

Miseram noli irridere
Parentes patienter vince
Saluta libenter.
Verecundiam serua.
Illud stude agere qđ iustū ē
Libenter ferto amorem.

Prima operis pars.

Sed deus est animus: nobis vt carmina dicunt
Hec tibi p̄cipue sit pura mente colendus.
Plus vigila semper: nec somno deditus esto.
Nam diuturna quies vitis alimenta ministrat
Virtutem primam esse putā compescere linguam.
Proximus ille deo est: qui scit ratione tacere.
Sperne repugnando tibi tu contrarius esse.
Conueniet nulli: qui secum decideret ipse.
Si vitam inspicias hominum: si deniq; mores.
Cum culpas alios. nemo sine crimine viuit
Que nocitura tenes: quīs sint cara relinque.
Utilitas opibus p̄poni tempore debet.
Constans & lenis: vt res expostulat/esto.
Temporibus mores sapiens sine crimine mutat
Nil temere vixi de seruis crede querenti
Sepe etenim mulier: quem coniunx diligit: odit.
Cum moneas aliquem: nec se velit ipse moneri.
Si tibi sit carus: noli desistere ceptis.
Contra verbosoz noli contendere verbis
Sermo datur cunctis: animi sapientia paucis.
Dilige sic alios: vt sis tibi carus amicus.
Sic bonus esto bonis: ne te mala damna sequantur.

Rumores fuge: ne incipias nouus auctor haberi.

Nam nulli tacuisse nocet: nocet esse locutum.

Rem tibi promissam: certam promittere noli

Vara fides ideo est: quia multi multa loquuntur:

Cum te aliquis laudat: iudex tuus esse memento

Plus alijs de te: quā tu tibi credere noli.

Optacium alterius multis narrare memento.

Atque alijs cum tu benefeceris ipse: sileto

Multorum cum facta senex & dicta recenses.

Fac tibi succurrant: iuuenis que feceris ipse.

Ne cures si quis tacto sermone loquatur.

Conicius ipse tibi: de se putat omnia dici.

Cum fueris felix que sunt aduersa caueto.

Non eodem cursu respondent vltima primis.

Cum dubia & fragilis sit nobis vita tributa.

In mortem alterius spem tu tibi ponere noli.

Exiguū munus cum dat tibi pauper amicus.

Accipio placide & plene laudare memento.

Infantem nudum cum te natura creauit.

Paupertatis onus patienter ferre memento

Ne timeas illam que vite est vltima finis

Qui mortem metuit: quod viuū perdit id ipsum.

Si tibi pro meritis nemo respondet amicus

Incusare deum noli: sed te ipse coerce.

Ne tibi quid desit: quesitis vtere parce.

Uti quod est: serues: semper tibi deesse putato

Quod prestare potes ne bis promiseris vlli.

Ne sis ventosus: dum vis bonus ipse videri.

Qui simulat verbis: nec corde est fidus amicus.

Tu quoque fac simile sic ars diluitur arte.

Noli homines blando numum sermone probare.

Fistula dulce canit volucrum dum decipit aucupis.

Cath.

Al.

Cum tibi sunt nati nec opes tunc artibus illos
Instrue quo possint inopem defendere vitam
Quod vile est carum: quod carum vile putato
Sic tibi nec cupidus: nec auarus nosceris vlti.
Que culpae ioles: ea tu ne feceris ipse
Turpe est doctori cum culpa redarguit ipsum.
Quod iustum est petito: vel quod videatur honestum
Nam stultum est petere quod possit iure negari.
Ignorum tibi met noli preponere notis
Cognita iudicio constant incognita casu
Cum dubia incertis versetur vita periculis
Pro lucro tibi pone diem: quicumque laboras.
Vincere cum possis: interdum cede sodali
Obsequio quoniam dulces retinentur amici.
Ne dubites cum magna petas: impendere parua
His etenim rebus coniungit gratia charos.
Littem inferre caue cum quo tibi gratia iuncta est.
Ira odium generat: concordia nutrit amorem.
Seruorum culpa: cum te dolo: vixet in iram
Ipse tibi moderare: tuis ut parcere possis.
Quod superare potes: interdum vince ferendo
Maxima enim morum est semper patientia virtus
Conserua potius: que sunt iam parua labore
Cum labor in dampno est mortalis crescit egestas
Dapsilis interdum notis: et charus amicis.
Cum fueris felix: semper tibi proximus esto.

Secunda pars huius operis.

Telluris si forte velis cognoscere cultus
Virgilium legito: quod si magis nosce laboras
Herbarum vires macer tibi carmina dicet

Si romana cupis: & punica noscere bella
Lucanum queras: qui martis praelia dicet.
Si quid amare libet: vel discere amare legendo
Rationem petito: sin autem est hec tibi cura.
Ut sapiens viuas: audi que dicere possis.
Per que semotum vitis deducitur etiam:
Ergo ades: & que sit sapientia discere legendo.
Si potes ignotis etiam prodesse memento.
Utilius regno est: meritis acquirere amicos.
Mitte arcana dei: celumque inquirere quid sit.
Cum sis mortalis que sunt mortalia cura.
Linque metum leti: nam stultum est tempore in omni.
Dum mortem metuis: amittis gaudia vite.
Iratus de re incerta contendere noli.
Impedit ira animum: ne possit cernere verum.
Fac sumptum propere: cum res desiderat ipsa.
Dandum etenim est aliquid: dum tempus postulat aut res.
Quod numium est fugito: paruo gaudere memento
Tuta magis est puppis: modico que flumine fectur.
Quod pudeat socios: prudens celare memento.
Ne plures culpent id: quod tibi displicet uni.
Nolo putes prauos homines peccata lucrari.
Temporebus peccata latent: & tempore parent
Corporis exigui vires contemnere noli.
Consilio polet: cui vim natura negauit.
Quem sacris non esse patem tibi: tempore cede.
Victorem a victo superari sepe videmus.
Adversus notum noli contendere verbis.
Lis minimis verbis interdum maxima crescit.
Quid deus intendat noli inquirere forte.
Quod statuatur de te sine te deliberat ipse.
Inuidiam nimio cultu vitare memento.

Que si non ledit: tamen hanc sufferre molestum est.
Esto animo forti: cum sis damnatus inique.
Nemo diu gaudet: qui iudice vincit iniquo.
Litis preterite noli maledicta referre.
Post inimicicias iram meminisse malorum est.
Nec te callaudes: nec te culpa ueris ipse.
Hoc faciunt stulti quos gloria becat inanis.
Utere quesitis modice: cum sumptus abundat
Labatur exiguus: quod partum est tempore longo
Inuipiens esto: cum tempus postulat aut res
Stulticiam simulare loco: prudentia summa est.
Luxuriam fugito: simul et vitare memento.
Crimen auaricie: nam sunt contraria fame:
Noli tu quedam referenti credere semper.
Exigua est tribuenda fides: qui multa loquuntur.
Quod potu peccas: ignosce tu tibi noli.
Nam nullum crimen vini est: sed culpa bibentis
Consilium arcanum tacito committe sodali.
Corporis auxilium medico committe fideli.
Successus indignos noli tu ferre moleste.
Indulget fortuna malis ut ledere possit.
Prospice qui veniunt: hos casus esse ferendos:
Nam leuius ledit: quicquid preuidimus ante.
Rebus in aduersis animum submittere noli.
Spem retine: spes una homines nec morte relinquit
Rem tibi quam noscis aptam. dimittere noli.
Fronte capillata: post hec occasio calua.
Quod sequitur specta: quodque eminet ante uideto.
Illum imitare deum qui partem spectat utramque.
Fortius ut valeas: interdum parcior esto.
Pauca voluptati debentur plura saluti.
Iudicium populi nunquam contempseris unus

Ne nulli placras: dum bis contemnere multos.
Si tibi precipue (quod primum est) cura salutis
Tempora ne culpes: cum sis tibi causa doloris.
Somnia ne cures: nam mens humana quod optat
Dum vigilat sperat: per somnum cernit id ipsum.

Cuius voluminis tertium volumen.

Hoc quicumque velis carmen cognoscere lector
Hec precepta feras que sunt gratissima vite.
Instrue preceptis animum: ne discere cesses.
Nam sine doctrina vita est quasi mortis imago.
Commoda multa feres: si autem spreueris illud
Non me scriptorem. sed te neglexeris ipse.
Cum recte viuas ne cures verba malorum
Arbitri nostri non est: quod quisque loquatur.
Productus testis saluo tamen ante pudore.
Quantumcumque potes celato crimen amici.
Sermones blandos: blefos vitare memento
Simplicitas veri fama est: fraus ficta loquendi.
Segnitiam fugito: que vite ignavia fertur
Nam cum animus languet: consumit inertia corpus.
Interpone tuis interdum gaudia curis.
Ut possis animo quemuis sufferre laborem.
Alterius dictum aut factum ne carperis unquam
Exemplo simili ne te derideat alter.
Quod tibi soror dederit. tabulis suprema notato.
Augendo serua ne sis quem fama loquatur.
Cum tibi diuitie superant in fine senecte
Magnificus facito viuas. non parcus amicis.
Utile consilium dominus ne despice serui.
Nullius sensum si prodest contempseris unquam

Rebus et incensu: si non est quod fuit ante
Fac viuas contentus eo: quod tempus a prebent
Uxorem fuge: ne ducas sub nomine dotis
Nec retinere velis cum ceperit esse molesta
Multorum discere exemplo: que facta sequaris
Que fugias vita est nobis aliena magistra.
Quod potes id tentes: operis ne pendere pressus
Succumbat labor & frustra tentata relinquas.
Quod nostri factum non recte: noli silere
Ne videare malos imitari velle tacendo
Iudicis auxilium sub iniqua lege rogato.
Ipse etiam leges cupiunt: ut iure rogentur.
Quod merito pateris patienter ferre memento.
Cumque reus tibi sis: ipsum te iudice damna.
Multa legas facito: perlectis selege multa.
Nam miranda canunt sed non credenda poete.
Inter conuiuas fac sis sermone modestus.
Ne dicare loquax dum vis urbanus haberi.
Coniugis irate nolito verba timere.
Nam lachrymis struit insidias: dum femina plozat.
Uttere quesitis sed ne videaris abuti.
Qui sua consumunt: cum deest aliena sequuntur.
Fac tibi proponas mortem non esse timendam.
Que bona si non sit: finis tamen illa malorum est
Uxoris linguam si frugi est: ferre memento.
Namque malum est nil velle pati: nec posse tacere.
Dilige non egra charos pietate parentes
Nec matrem offendas: dum vis bonus esse parent

Quarta & vltima huius
operis pars.

Securam quicumque cupis deducere vitam
Nec vitus herere animum: que moribus obliunt
hec precepta tibi semper relegenda memento.

Inuenies aliquid quod te vitare magistro.
Despice diuitias: si vis animo esse beatus.

Quas qui suscipiunt: mendicant semper auari
Commoda nature nullo tibi tempore deerunt

Si contentus eo fueris: quod postulat usus
Cum sis incautus: nec rem ratione gubernes

Noli fortunam: que non est dicere cecam.
Dilige denarium: sed parce dilige formam

Quam nemo sanctus: nec honestus captat habere.
Cum fueris locuples: corpus curare memento

Eger diues habet nummos: sed non habet ipsum.
Verbera cum tuleris: discens aliquando magistri

Fer patris imperium: cum verbis exit in iram.
Res age que prosunt. rursus vitare memento

In quibus error inest: nec spes est certa laboris.
Quod prestare potes: gratis concede roganti.

Nam recte fecisse bonis: in parte lucrosum est.
Quod tibi suspectum est: confestim discute quid sit.

Namque solent primo que sunt neglecta nocere.
Cum te detineat veneris damnosa voluptas.

Indulgere gule noli: que ventris amica est.
Cum tibi preponas animalia cuncta timere.

Unum precipio tibi plus hominem esse timendum
Cum tibi preualide fuerint in corpore vires.

Fac sapias: sic tu poteris vir fortis haberi.
Auxilium a notis petito: si forte laboras.

Nec quisquam est melior medicus: quam fidus amicus.
Cum sis ipse nocens: moritur cur victima pro te

Stulticia in mortem alterius sperare salutem.

Cum tibi bel socium: bel fidum queras amicum.
Non tibi fortuna est: hominis sed vita petenda.
Utere quælitis optibus: fuge nomen auari
Quid tibi diuitie prosunt: si pauper habundas
Si famam seruare cupis: dum uiuis honestam
Fac fugias animo: que sunt mala gaudia vite.
Cum sapias animo: noli irridere senectam
Nam quicumq; ienex: puerilis sensus in illo est.
Disce aliquid: nam cum subito fortuna recedit
Ars remanet: b. tamq; hominis non deserit vnq;
Prospicito cuncta tacitus: quod quiq; loquatur
Sermo hominum mores & celat & indicat idem.
Exerce stadium: q̄uis perceperis artem
Nam cura ingenium sic: vt manus adiuuat bsum
Mulum venturi nec cures tempora fati
Non metuit mortem: qui scit contemnere vitam
Disce sed a doctis: indoctos ipse doceto
Propaganda etenim est rerum doctrina l. onarum
Hoc bibe quod possis: si tu vis viuere sanus
Morbi causa mali namq; est quæcunq; voluptas.
Laudaris quodcunq; palam: quodcunq; probaris.
Hoc vide ne rursus leuitatis crimine damnes
Tranquillus rebus que sunt aduersa caueto
Rebus in aduersis melius seruare memento
Discere ne cesses: cura sapientia crescit
Bara datur longo prudentia temporis usu.
Parce laudato: nam quem tu sepe probaris
Una dies qualis fuerit monstrabit amicus.
Ne pudeat que nescieris te velle doceri
Scire aliquid laus est. turpe est nil discere velle
Cum venere & baccho lis est: sed iuncta voluptas
Quod lautum est animo complectere: sed fuge lites

Dimissos animo & tacitos vitare memento.

Quod flumen placidum est: forsitan latet altius vnda

Cum tibi displiccat rerum fortunam tuarum

Alterius specta: quo sis discrimine peior.

Quod potes id tenta: nam litus carpere remis

Tutius est multo: quam velum tendere in altum

Contra hominem iustum praue contendere noli

Sepe etenim deus iniustas viciscitur iras.

Creptis opibus noli merere dolendo.

Sed gaude potius: si te contingat habere.

Est iactura grauis: que sunt amittere damnis.

Sunt quaedam que ferre decet patienter amicum.

Tempora longa tibi noli promittere vite

Quocumque ingrederis sequitur moris corporis umbram

Thure deum placa: vitulum sine crescat aratro.

Ne credas placare deum: cum cede litatur.

Cede locum iesus fortune: cede potenti.

Ledere qui potuit prodesse aliquando valebit.

Cum quid peccaris: castiga te ipse iubunde.

Uulnera dum sanas dolo est medicina doloris.

Damnaris nunquam post longum tempus amicum.

Mutauit mores sed pignora prima memento.

Gratioz officiis: quo sis magis carior esto

Ne nomen subeas quod dicitur officiperdi:

Suspectus caueas ne sis miser omnibus horis.

Nam timidis & suspectis aptissima mors est

Cum seruos fueris proprios mercatus in vltis

Et famulos dicas: homines tamen esse memento.

Quam primum capienda tibi est occasio prima.

Ne rursus queras: que iam neglexeris ante.

Morte repentina noli gaudere maiorum.

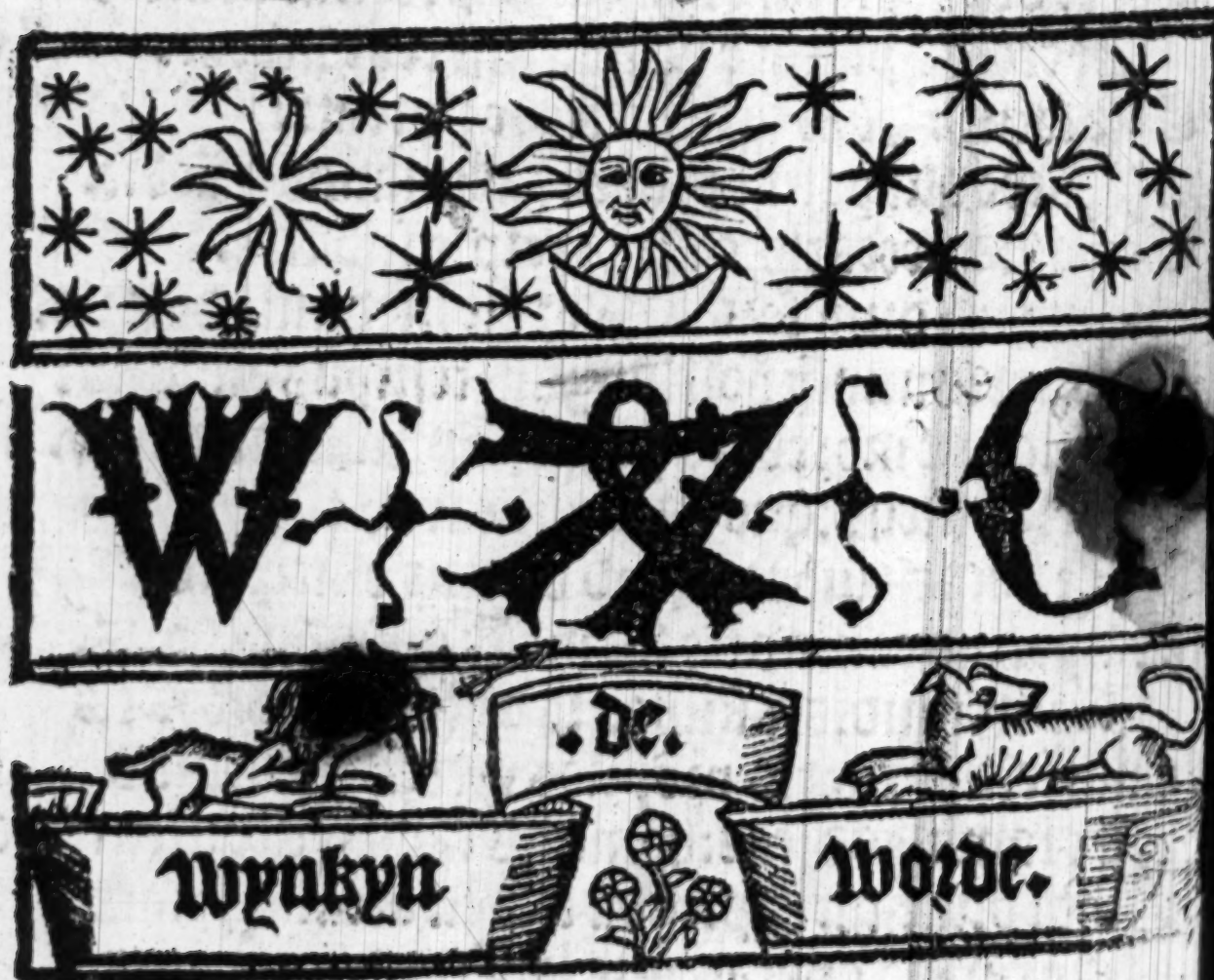
Felices obeunt quorum sine crimine vita est.

Cum coniunx tibi sit: nec res: & fama laboret.
 Vitandum ducas inimicum nomen amici
 Cum tibi contigerit studio cognoscere multa:
 Fac discas multa. vites nil velle doceri.
 Miraris verbis nudis me scribere verlus
 Hec breuitas sensus fecit coniungere binos.

LAUS DEO.

Impressum est hoc opusculum Londonis diligenti
 cura atq; industria: Wynnandi de worde. Anno virginie
 partus. M. CCCC. xiii.

Wynkyn de Worde's shop

b
b
d
G

Roberti Whistintoni alma in vniuersi-
tate Oxoniensi laureati de octo partib⁹ ora-
tionis opusculū: de nouo recognitum.

Auctoris distichon.

Grammatice faultrix reliquas dat adire sorores:
Pegasidum pulles hac sine sero sorores

Facūdiffimi Beinacii florenatis hexastichō.

Grammaticen quisquis magnā aspernaris auenam
Nec cupis et tanto grammine prīncipium
Lege itidem parili reliquas postpone sorores
Quas tibi Mnemosines sancta propago dedit
Prima trahit partus primordia diua loquendi
Ad socialē huius ianua prima patet

